

UPPLANDS
VÄSBY

Tjänsteutlåtande

Stadsarkitekt

Lena Nordenlöw

0859097971

lena.nordenlow@upplandsvasby.se

Datum:

2026-03-15

Diarienummer:

KS/2024:491

Kommunstyrelsens Planutskott

Riktlinjer för hantering av offentlig konst

Kommunstyrelsens planutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar enligt följande:

Kommunstyrelsen antar riktlinjer för offentlig konst och riktlinjerna börjar gälla från och med den 1 april 2026.

Beskrivning av ärendet

Riktlinjerna för den offentliga konsten innehåller kommunens gemensamma mål och vision för den offentliga konsten, och förtydligar hur arbetet med offentlig konst i Upplands Väsby kommun organiseras och hur visionen implementeras i samverkan mellan berörda aktörer. Kommunen saknar i nuläget en tydlig strategi kring offentlig konst. Ingen nämnd eller utskott har för närvarande ansvar över hur denna konst ska köpas in och förvaltas vilket medför att de befintliga verken tar skada och försummas. Kommunstyrelsens planutskott behandlade ärendet den 11 december 2024 § 56 och beslutade att skicka ärendet vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

Ärendet antogs den 27 januari 2025 §19 men överklagades till Förvaltningsrätten i Uppsala (mål nummer 1119-25) då finansieringsmodellen ansågs vara av principiell betydelse och därför bör beslutas om av Kommunfullmäktige. Kommunen lämnade in ett skriftligt svar där man går med på överklagandet. Det vidhängande ärendet om policy för offentlig konst i Upplands Väsby kommun (KS/2024:440) har därför fått ett tillägg om enprocentsregeln.

Ärendet behandlades i Planutskottet den 7 maj 2025 §32 där utskottet föreslog för Kommunstyrelsen att anta förslaget. Moderaterna och Kristdemokraterna reserverade sig mot beslutet.

Under hösten 2025 har ärendet återigen genomgått granskning av Kultur- och fritidskontoret samt gata/park-enheten på Kontoret för Samhällsbyggnad i syfte att få till ett så tydligt och välformulerat dokument som möjligt där varje enhet vet vad som åligger den. Ärendet lyfts

därför återigen för beslut men kommer även att informeras om på Kultur- och fritidsnämnden liksom på Kommunstyrelsens Teknik- och fastighetsutskott.

Syftet med riktlinjerna är att klargöra förutsättningar, roller och ansvar i arbetet med konst i kommunens offentliga miljöer, det vill säga de miljöer utomhus som är tillgängliga för allmänheten. Riktlinjer, regler och rutiner avseende kommunens konstsamling regleras i separat styrdokument (diarienummer KFN/2022:58).

Konst och kultur påverkar människor och samhällen på en mängd olika sätt, till exempel har man sett att folkhälsan påverkas på ett positivt sätt. Dessutom ger den möjlighet att förena människor oavsett ålder, bakgrund och förutsättningar. Konsten kan också skapa debatt vilket ger möjlighet att lyfta frågor som annars inte skulle diskuterats. Konst i det offentliga rummet är identitetsskapande och kan stärka tryggheten i ett område. Det finns också flera exempel på att konsten kan hjälpa till att öka värdet för fastighetsägare och handelsplatser. (Värdet av konst, Karolina & Erik Modig, s 107)

Kultur- och fritidskontoret har det övergripande ansvaret för den offentliga konsten men kontoret för samhällsbyggnad är också inblandat bland annat genom att man ansvarar för gestaltningen av det offentliga rummet och även sköter underhållet av detsamma. Riktlinjerna föreslog inrättandet av ett konstnärligt råd med syfte att ha en helhetssyn på utformning och användning av offentlig konst i kommunen. Riktlinjen har nu uppdaterats och istället för ett konstnärligt råd föreslås ett gestaltungsråd som får ett lite bredare ansvar över det offentliga rummets gestaltning där både offentlig konst och installationer i det offentliga rummet ingår. Tanken är att både chefen för avdelningen infrastruktur där enheten för gata/park ingår som har ansvar för förvaltning och drift av det offentliga rummet, liksom chefen för Kultur- och fritidskontoret, ingår i gruppen. Dessutom föreslås chefen för Fastighetsavdelningen ingå liksom stadsarkitekt och stadsträdgårdsmästare. Rådet ansvarar även för att hålla kommunens konstpolicy uppdaterad.

För att finansiera den offentliga konsten föreslås att en procent av den totala investeringskostnaden för varje planerad ny-, om- eller tillbyggnad av fastigheter samt vid nyanläggning eller ombyggnad av offentliga utemiljöer, såsom parker, torg och stadsrum, ska avsättas för konstnärlig gestaltning.

Medlen ska i huvudsak täcka de kostnader som är direkt kopplade till konstprojektet, det vill säga samtliga kostnader utom anläggnings- och projekteringskostnader. Detta förutsätter att ett konstprojekt finns med i planeringen i ett tidigt skede.

Ekonomiska konsekvenser

Enprocentsregeln innebär att kommunen ska ha som målsättning att vid varje planerad ny-, om- eller tillbyggnad av fastigheter samt vid nyanläggning eller ombyggnad av offentliga utemiljöer, såsom parker, torg och stadsrum, avsätta en procent av den totala investeringskostnaden för konstnärlig gestaltning. Finansieringsformen har lagts till i policyn för offentlig konst (diarienummer KS/2024:440) som beslutas i Kommunfullmäktige.

De medel som avsätts för konstnärlig gestaltning ska i huvudsak täcka de kostnader som är direkt kopplade till konstprojektet, det vill säga samtliga kostnader utom anläggnings- och projekteringskostnader. Detta förutsätter att ett konstprojekt finns med i planeringen i ett tidigt skede.

Enprocentregeln för mindre projekt i offentliga miljöer kan innebära så små belopp att det är svårt att genomföra en konstnärlig gestaltning. Belopp som blir för små kan därför undantas från regeln och pengarna kan istället användas att köpa in löskonst till platsen.

Viktigt blir även att se till att kultur- och fritidskontoret har möjlighet att arbeta med den offentliga konsten och att det finns avsatta medel för anläggnings- och projekteringskostnader liksom för underhåll av konsten.

Barnrättsperspektivet

Barn har inte varit med i arbetet med framtagandet av riktlinjerna men en välgestaltad offentlig miljö är identitetsskapande och ger en ökad trygghet. Barn kan mycket väl ingå som part i framtagandet av utsmyckning av det offentliga rummet.

Beslutet skickas till:

Kultur- och fritidskontoret

Avdelningen för infrastruktur, KSB

Fastighetsavdelningen, KSB

Beslutsunderlag

Riktlinjer för hantering av offentlig konst KS/2024:491

Riktlinjer för offentlig konst, uppdaterat dokument hösten 2025.

Bilaga/bilagor:

-

Kontoret för Samhällsbyggnad

Anna von Axelson

Kontorschef